

uit een hart, dat dringt om toch ook in de kerk zich alleen te laten behouden en te laten leiden door Christus. Kolthoff is immer weer zoo vriendelijk tot ons te spreken in onze eigene taal, hij die toch gemakkelijker in zijn taal het woord zoude voeren.

Aan dezelfde tafel, waaraan Kolthoff en Musmann zaten, zonen van het Duitsche volk, mannen met Westfaalsche koppen, zaten ook de Schotsche afgevaardigden. Twee eenvoudige mannen van hoog gestalte, afgevaardigd door de kleine Vrije Kerk van Schotland, die getrouw is gebleven in de handhaving der aloude belijdenis. Mannen, die zich aan ons verwant gevoelden en in den korten tijd, dat zij in ons midden waren, zich daarvan langzamerhand sterker bewust werden en die door een zware muur van taalverschil van ons nogal sterk gescheiden, toch verstonden, dat ook wij antwoorden, dat zij ons zeer na staan. Vergis ik mij niet, dan deed het hen zeer goed, dat door handdruk en sympathiebetuiging de geestesverwantschap werd vertolkt. Het woord door een hunner gesproken, gaf een zeer zuiver en klaar geluid. Zij zijn de mannen, die de wacht betrekken bij de heerlijke belijdenis der aloude Schotsche Kerk en met Luther zeiden zij op hunne wijze: van het Woord Gods blijve men af.

De beide andere Schotten waren mannen van geheel ander uiterlijk en van andere gestalte. Die der Vereenigde Vrije Kerk van Schotland was jarenlang in Boedapest predikant geweest bij de Schotsche Zendingkerk en herinnerde, dat zijn voorganger in die gemeente in Hongarije's hoofdstad, een der onzen was, een zekere Ds. Van Andel. Ik zelf heb daarvan reeds vroeger onder deze rubriek geschreven. Hij sprak tot ons in de Duitse taal. Het was hem aan te zien, het was te hooren uit zijne woorden, dat hij een man was met uitgebreide relaties op het vasteland van Europa in de verschillende Gereformeerde Kerken. Hij verloocheende niet een voorstander te zijn van de eenheidsbeweging. Een element, dat zeer zeker in den tegenwoordigen tijd niet mag worden verwaarloosd. Dit zijn woorden sprak duidelijk de overtuiging, dat onze Gereformeerde Kerken ook door hem werden gezocht een groep te zijn, die haar invloed heeft en moet doen gelden in den grooten strijd der geesten, die in den tegenwoordigen tijd wordt gestreden. In dien strijd zag hij zoo gaarne ook ons in het gelid mede aantreden, of liever mede aan hetzelfde front staan.

Deze was ook de hoofdtoneel in het gloedvol geïmproviserd woord van den derden Schot, die tot de vergadering sprak. Hij voerde met gemakkelijker het woord en kon door velen met minder moeite worden gevolgd dan zijn voorgangers. Met den vorigen spreker had hij gemeen, dat in zijn toespraak een overzicht werd gegeven, een opsomming gegeven van wat zijn kerkgemeenschap al zoo deed. In Schotland werpt men zich thans vooral op de jeugd en de jongelingschap. De kinderen wil men er weer aan gewinnen om met de ouders ter kerke te gaan. Wat nu die opsommingen aangaat van hetgeen die kerken alzo in deze week der Zending en der Evangelisatie doen voor de jeugd en de opvoeding van de rijpere jeugd, het is steeds duidelijk te merken, dat dit niet sterk spreekt tot de vergadering. Veel liever hoort men naar een getuigenis als door den eersten spreker gegeven. Dat spreekt tot het hart. Dan trekt de band. Dan komt de eenheid in belijden, in beweren uit. Met zulke mannen, men voelt het, wil men ook gaarne opbouwen.

De buitenlandsche afgevaardigden spraken tot de vergadering op verschillende dagen, wat wel veel tijd pleegt te rooven, doch ons veel beter lijkt dan de Schotsche gewoonte, om de buitenlanders allen in een zessie te laten spreken, om ze dan ook allen te samen door één persoon in één woord te laten beantwoorden.

Men kent de gewoonte onzer Synodes!

Verschillende hoogleeraren worden gemeenlijk uitgenoodigd om de onderscheiden buitenlanders te beantwoorden. Zoo was het een heerlijk uur waarin de onder ons zoo wel bekende Dr J. Sébestyén tot de vergadering sprak, echter voorafgegaan door een heerlijk woord in het Duitsch tot ons gericht door Dr László Révasj. Zeer geestig werd door Prof. Dr Kuyper, die de beide Hongaren beantwoordde in een kostelijk woord, herinnerd, dat het toch niet absoluut vreemd voor ons Gereformeerden was, een bisschop in het midden der hoogste vergadering te zien en te hooren, immers op de groote Synode van Bredrecht was ook een der buitenlanders een bisschop. Toen deze beide afgevaardigden tot ons spraken, kon men merken hoe na ons de Hongaren zijn. Prof. Kuyper wees zeer duidelijk op de punten van overeenkomst in de geschiedenis van het Calvinisme dezer beide volkeren; de sprekers zelf herinnerden aan de linden in verleden en in heden ons samentredende en Prof. Sébestyén deed in onze eigene taal breede en duidelijke mededeelingen omtrent de Gereformeerde actie en heel de vergadering hing aan de lippen van het drietal sprekers, van de beide Hongaren en van hem die hen vertolkte of toesprak in naam der Synode.

Nog richt het woord tot ons Dr Henry Beets, de afgevaardigde der Christelijke Gereformeerde

Kerk van Noord-Amerika. Wie kent hem niet? De man met den ronden Zeeuwschen kop, met de Amerikaansche gemakkelijkerheid om zich te bewegen. Trouw neemt hij iederen dag bij vernieuwing zijn plaats in het midden der Synode in; vóórdat de anderen er waren zat hij reeds op zijn plaats; nu allen al zijn vertrokken is hij nog in ons midden. Reeds verscheen hij in het gestoelte der sprekers en niemand vond het vreemd, dat ook hij zijn gedachten uitsprak inzake punten, die ons en hen raken. Woensdagmorgen hield hij een bijzonder oriënteerende rede, beantwoord door Prof. Bouwman.

Zoo vormt dan de vertegenwoordiging van buitenlandsche kerken, waarmee wij correspondeeren een voornaam punt van het Agendum. Aan haar zal de bijzondere zorg der Synode worden besteed. In het midden onzer kerken heeft zij reeds de grootste belangstelling gewekt, des te vrijmoediger schenkt daarom deze vergadering der kerken aan haar groote aandacht, want mede daardoor kan de komst van Gods Koninkrijk en de bloei der Gereformeerde Kerken over het rond der aarde worden bevorderd.

G. KEIZER.

Generale Synode Geref. Kerken.

Tweede zitting, 23 Augustus 1923.

Opening. Welkom roept de Praeses toe aan enkele leden voor het eerst ter vergadering. Ook dezen betuigen door opstaan hunne instemming met de Belijdenis.

De Acta der vorige zittingen worden gelezen. Ingekomen is een telegram uit Solter in Hongarije tot betuiging van belangstelling van de daar vergaderende predikanten.

Mededeeld worden enkele toevoegingen aan het agendum. Ook wordt welkom geheeten Prof. F. Davidson uit Schotland.

Geregeld wordt de uitgave der Acta en besloten zooveel mogelijk op deze te bezuinigen.

Voorgesteld wordt, de volgende Gen. Synode te houden te Assen en aldaar besloten.

De rekening der Gen. Synode van Loenwarden wordt behandeld en de begroting voor deze Synode wordt vastgesteld.

Voor de United Free Church van Schotland spreekt de Synode toe Rev. James Macdonald Webster D. D.

Voor de Free Church van Schotland spreekt Rev. Norman Campbell.

En voor de United Original Secession Church van Schotland Prof. Francis Davidson B. D.

Prof. Dr G. Ch. Aalders vertolkt het gesprokene en beantwoordt namens de Synode de sprekers.

Gelijk zij enkele bijzonderheden van hunne Kerken mededeelden, doet ook Prof. Aalders van de Geref. Kerken hun eenige mededeelingen en zoowel zij de beste wenschen voor onze Kerken, spreekt hij die eveneens voor den welstand en den zegen des Heeren over hunne Kerken uit. De Aalders wijst op de eenheid van den Heere, die hunne en onze Kerken verbindt.

Behandeld worden enkele zaken der Zending betreffende.

De H. Mentink rapporteert over de Soemba-Zending.

De conclusie is de handeling van Deputaten inzake deze zending goed te keuren en hun dank te bewijzen.

Wordt aangenomen.

De P. Bos rapporteert inzake de bemoeienissen der Zending-deputaten met de Kerken van Rotterdam, Delft, Amsterdam en Heeg.

De conclusie. Deputaten dank te zeggen voor hunne bemoeienissen en hun arbeid goed te keuren.

Wordt aangenomen.

Onderling H. Bok rapporteert over de huishoudelijke kosten van de Deputaten der Gen. Synode inzake de Zending. De Synode besluit dienovereenkomstig De W. Breukelaar, penningmeester dank te zeggen en van zijn beheer te declareren.

Rapport wordt gedaan door De W. Breukelaar over de bemoeiening van De F. L. Bakker.

Conclusie ontwikkelt zich over het aanleeren der Arabische taal en het spreken in die taal door De Bakker, waarvan de noodzakelijkheid wordt erkend.

De conclusies van dit rapport worden door de Synode aanvaard. Deze houden in:

1e. Goedkeuring te verleenen aan de handeling van de deputaten van de zending inzake de voorlopige bemoeiening van den zendingsadviseur.

2e. De F. L. Bakker te benoemen tot docent aan de opleidingschool, welke benoeming ingaat op den dag, waarin hij deze aanneemt.

3e. Waardeering uit te spreken over het voornemen van de Kerk van Amsterdam om De F. L. Bakker te willen benoemen tot Missionair Dienaar des Woords van Djokjakarta, en aan De F. L. Bakker vrijheid te verleenen deze roeping te aanvaarden op de voorwaarden, gestipuleerd in de voorlopige overeenkomst gelijk die tusschen hem en de Kerk te Amsterdam is aangegaan, in welke overeenkomst zonder toestemming van de Generale Synode of hare deputaten voor de zending geen wijziging mag worden aangebracht.

4e. Aan de te benoemen deputaten voor de zending op te dragen na ingewonnen advies van de afzonderlijke vergadering van Missionaire Dienaren des Woords op Midden-Java en in overleg met De D. Bakker de instructies voor den tweeden docent vast te stellen.

5e. Eveneens aan de deputaten op te dragen een tractement en pensioensregeling van den tweeden docent met dien verstande, dat gedurende enkele jaren het diensttractement aan den eersten docent ten minste f 25 per maand hoger zal zijn dan dat van den tweeden docent, terwijl voorts ook het bedrag voor de uitwisselingskosten door de te benoemen deputaten voor de zending zal worden bepaald.

6e. Aan De F. L. Bakker vrijheid te verleenen eenige maanden in Cairo te studeren ter voorbereiding van den arbeid, die hem wacht, terwijl de duur van zijn verblijf aldaar door hem zelf zal worden bepaald, behoudens goedkeuring daarvan door de te benoemen deputaten van de Zending.

7e. Aan de te benoemen deputaten voor de zending op te dragen in overleg met de afzonderlijke vergadering van Missionaire Dienaren des Woords op Midden-Java den tijd te bepalen, waarin De F. L. Bakker als docent aan de Opleidingschool in functie zal treden.

De J. D. v. d. Munnik rapporteert over het Zendingblad.

De conclusie worden zonder wijziging aanvaard. Deze conclusies houden in:

a. dat de Synode goedkeure de handeling van Deputaten voor de Zending met betrekking tot de uitgave en redactie van het Zendingblad en hun decharge verleene;

b. dat zij aan oude en nieuwe redactie als ook aan de uitgeverster „Vada“ te Wageningen, voor alle bewezen diensten dank betuige;

c. dat zij aan hare te benoemen deputaten voor de zending opnieuw opdrage, voor de verdere uitgave van het Zendingblad tot einde 1926 de noodige maatregelen te treffen (met inbegrip van de wijze waarop desverlangd het inderhaalde voor de Zending onder de Joden met het zendingblad kan verzonden worden).

Aangaande een verzoek van de Classis Batavia ook te bedenken, waarna daarbij nog een exemplaar van de verschenen acta, wordt besloten, Van de te verschenen acta ook den Kerken in Ned. Indië een exemplaar te zenden, en voor de verschenen acta te verwijzen naar den uitgever.

De H. Mejerling rapporteert over een verzoek der Kerk van N. Beets om een uitgave van Catechismuspredikaties.

De Synode neemt de volgende conclusie aan:

Op het verzoek van den Kerkraad der Geref. Kerk te Nieuw Beets om te bevorderen dat er een nieuwe geschatte bundel predikaties van den H. Catechismus in het licht verschijnt, niet in te gaan, als liggende niet op den weg der Generale Synode.

De D. Koopmans rapporteert over de toezending van het rapportenboek en den geuiten wensch voortaan meerdere exemplaren voor de grootere kerken beschikbaar te stellen.

De Synode aanvaardt de conclusies aldus luidende:

overwegende, dat een goede behandeling van synodale rapporten in den bezem der kerken zooveel mogelijk moet worden bevorderd, besluit:

1e. iedere Gen. Synode beslute, welke van de door haar opgedragen rapporten zij zoo belangrijk acht, dat zij in meerdere exemplaren aan grootere kerken moeten worden verzonden;

2e. dat dit aldaar geschiede naar vasten regel, n.l. voor een kerk beheden 300 zielen 1 ex.; voor een kerk van 300—500 zielen 2 ex.; voor een kerk boven de 500 zielen voor elke 500 zielen een ex. meer.

Eveneens rapporteert De D. Koopmans over het houden van een collecte voor de Geref. Kerken in Zuid-Amerika.

Prof. H. Beets brengt naar aanleiding hiervan ter sprake den geestelijken nood van Argentinië.

Eenige discussie ontpunt zich over de motieven die de collecte te steunen.

De conclusie die collecte aan te bevelen wordt aangenomen.

Daarna rapporteert De D. Koopmans over een uitnodiging uit Duitsland. Te Wittenberg zal het 75-jarig bestaan van den „Centralausschuss für die Innere Mission“ gevierd worden en een conferentie gehouden voor het „Kontinental Verband für Diakonie und Innere Mission“. Die uitnodiging zich daar te laten vertegenwoordigen kan de Gen. Synode niet aanvaarden, dewijl zij alleen met kerken in het buitenland correspondentie onderhoudt. Zoo wordt derhalve besloten haar voor kennisgeving aan te nemen en daarvan mededeeling te doen aan de betrokken corporaties.

Vervolgens ontvangt De K. Kolthoff, afgevaardigde van de Geref. Kerken in Bentheim en Oost-Friesland, het woord, om de groeten dezer kerken over te brengen. Deze doet eenige mededeelingen omtrent den toestand dezer kerken en de moeilijkheid waarmede zij vooral in dezen tijd hebben te worstelen. Op verzoek van den praeses beantwoordt Prof. van Gelder deze toespraak met de verzekering van de hartelijke toegegenheid van de Generale Synode.

Dr J. Thijss rapporteert over de vraag der classis „s-Gravenhage“ voor een nadere verklaring der woorden „singuliere gaven“ in art. VIII K.O.

Na breede discussie wordt de conclusie luidende:

„De Gen. Synode antwoordt op de vraag van de classis „s-Gravenhage“ en van de Part. Synode van Z.-Holland (N.) dat, zooals uit de wording van VIII D. K. O. blijkt, met de uitdrukking „singuliere gaven“ de daarna genoemde gaven bedoeld zijn en dat de uitdrukking wil te kennen geven, dat wie zonder gestudeerd te hebben, tot het predikant wenscht toegelaten te worden, die gaven in bijzonder mate bezitten moet“ met twee stemmen tegen aanvaard.

De C. Lindeboom leest het rapport der deputaten voor de verzorging van verstrooide Geref. in Ned. Oost-Indië. Ook van dit rapport worden conclusies aanvaard. Deze conclusies houden in de handelingen der deputaten goed te keuren en opnieuw deputaten te benoemen voor genoemd doel met dezelfde opdracht als de vorige deputaten.

Hierna gaat de Synode in comité generaal, waarna deze zitting gesloten wordt.

Derde zitting, 24 Augustus 1923.

Na opening en aflezen der presentielijst worden verschillende later ingekomen stukken onder de commissies verdeeld.

De acta der vorige zitting worden gelezen en goedgekeurd.

De Praeses heet De F. L. Bakker welkom en doet hem zijn bemoeiening mede tot docent aan de opleidingschool te Djokja, terwijl de Kerk van Amsterdam hem tot Missionair Dienaar des Woords te Djokja benoemen zal.

Staan de vergadering verklaart Dr Bakker deze benoeming te aanvaarden, waarna hem Psalm 134:3 toegezongen wordt.

Dr F. L. Bakker wordt daarop het adviseerend lid der Synode genoemd in de zendingszaken.

Dr J. Hanna rapporteert over enkele zaken der zending betreffende.

De volgende conclusies worden aangenomen:

1e. De regeling omtrent „somnige plaatsen“ naar art. 2 zendingsorde draagt de Synode op aan hare zendingsdeputaten. Desnoodig treden zij hierover in overleg met de Algemeene Vergadering van Missionaire Arbeiders in Indië.

2e. De Generale Synode machtige hare deputaten voor de zending onder Heidenen en Mohammedanen om namens haar, de bijzondere vergadering van Missionaire Predikanten op Java uit te noodigen en te machtigen tot assistentie bij eventuele peremptoire examina van pandita's.

3e. Betreft enkele wijzigingen in de zendingsorde.

4e. De deputaten voor de zending te danken voor hun arbeid en hen te dechargeeren. Opnieuw acht deputaten te benoemen.

Aan de orde komt vervolgens het rapport over de oprichting der opleidingschool te Soemba.

De conclusies worden aangenomen. Zij luiden:

De Synode besluit:

De handelingen aan hare deputaten voor de zending inzake de benoeming van De L. P. Krüger tot docent aan de op te richten opleidingschool op Soemba, goed te keuren;

b. aan die deputaten op te dragen de plaats van vestiging der school, na goed ryp bepaald vast te stellen; en

c. te bevorderen, dat de noodige gebouwen worden aangekocht of opgericht.

De D. Pol rapporteert over den arbeid onder de Chinezzen.

De conclusies worden aangenomen, aldus:

a. te dezer zake aan de te benoemen deputaten voor de zending dezelde opdracht te geven als de Synode van Rotterdam (1917) heeft gedaan, maar die dan uit te breiden; dat ook de Geref. Kerken in Indië de financiële hulp kunnen krijgen; en

b. aan die deputaten vrijheid te geven, om zoo hun dat noodig voorkomt de bijdragen voor de steunverleening met hoogstens f 1000 te verhoogen.

Eveneens rapporteert De Pol over het verstrekken van financiële steun aan den Zendingstuderaad, waaraan besloten wordt: